

Г.Л. Корчова

канд. пед. наук, доцент

ORCID 0000-0002-9082-0146

*Київський національний університет будівництва і архітектури,
м. Київ, Україна*

ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Україна приєдналася до Болонського процесу у травні 2005 р., що зумовило запровадження трирівневої системи вищої освіти (бакалавр, магістр і доктор), а також визнання європейських освітніх рівнів і впровадження декількох інших реформ, зокрема, тестування для бакалаврів, які прагнуть навчатися в магістратурі.

Серед нових викликів впровадження Болонської моделі є реформи у сфері гарантування якості освіти, зокрема створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (2015 р.), що є постійно діючим колегіальним органом з питань реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти [1].

За окремими показниками освітніх стандартів та розвитку людського капіталу, Україна займає в рейтингах досить високі позиції [2]. Найвищим є місце України у глобальному індексі розвитку людського капіталу, який розраховується Всесвітнім економічним форумом. За цим індексом у 2017 р. Україна посіла 24 місце зі 130 країн. А за індексом освіти, що розраховується Програмою розвитку ООН, Україна посідає 40 місце зі 188 країн і дещо відстає від інших країн Східної Європи. Показники у сфері освіти та розвитку людського капіталу можна порівняти з показниками сусідніх країн-членів ЄС, таких, як Польща та Угорщина.

Одним із важливих напрямів реформування національної освітньої системи є розроблення та впровадження якісно нових підходів до оцінювання навчальних досягнень студентів. У цьому контексті особливе значення має дидактичне тестування – ефективний метод педагогічної діагностики. Тому нині у вітчизняній педагогіці тести починають активно використовуватися у закладах вищої освіти (ЗВО) на вступних, випускних та рубіжних екзаменах, а також під час проведення державного незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників бакалаврату, які хочуть продовжити навчання у магістратурі.

Метою державної атестації бакалаврів є встановлення рівня сформованості компетенцій випускника ЗВО і відповідності даного

рівня нормативному компетентнісному профілю, його готовність до виконання професійних завдань і відповідності його підготовки вимогам державного освітнього стандарту вищої освіти. Тести надають можливість порівнювати індивідуальний рівень знань кожного студента з певними еталонами, рівень знань виражається у тестових балах. Індивідуальні результати тестування можна порівняти з результатами інших студентів цієї ж групи або порівняти з результатами тестування кількох груп.

Запровадження ЗНО для вступників на магістратуру надає можливість оцінювати рівень підготовки студентів в українських закладах вищої освіти. МОН разом з Українським центром оцінювання якості освіти (УЦОЯО), починаючи із 2016 р., запроваджують єдині вступні випробування для юристів, які отримали ступінь бакалавра та бажають вступити на навчання до магістратури. У 2016 р. дані випробування мали експериментальний характер і були необхідними для вступу лише до деяких ВНЗ, а починаючи з 2017 р. вони є обов'язковими для вступу на будь-який юридичний факультет (з 2018 р. обов'язково і для спеціальності 293 Міжнародне право)[3].

Останні два роки тестування склали бакалаври й інших спеціальностей – “гуманітарні науки” (крім філологів), “соціальні та поведінкові науки”, “журналістика”, “сфера обслуговування”. Усі склали тестування з іноземної мови. Ідея встановлення певного прохідного бар'єру є абсолютно логічно обумовленою і правильною, однак, форма її втілення є дещо неоднозначною. Міністерством встановлено вступні випробування двох типів: ЄВІ (єдиний вступний іспит) та ЄФВВ (єдине фахове вступне випробування).

За кілька місяців до іспиту УЦОЯО оприлюднює перелік тем, з яких будуть питання на вступних випробуваннях. Список включає в себе приблизно 700-1000 тем. На наш погляд, не завжди тестування може показати належне засвоєння рівня навчального матеріалу. Наприклад, уміння конкретизувати свою відповідь прикладами, знання фактів, уміння логічно та аргументовано висловлювати свої думки, деякі інші характеристики знань, умінь, навичок тощо потребує додаткових вимірів, крім тестування. Тобто тестування повинно обов'язково поєднуватися з іншими традиційними формами і методами контролю.

Серед переваг тестування можна назвати об'єктивність оцінювання, оскільки існує стандартна процедура проведення, перевірка показників якості завдань і тестів загалом. До того ж тестування є справедливим методом, усі студенти мають рівні умови і в процесі контролю, і в процесі оцінювання, виключаючи суб'єктивність

викладача.

До недоліків можна віднести те, що хоча викладач і отримує інформацію про прогалини у знаннях конкретних тем, проте це не вказує на їх причини; відсутнім є такий важливий елемент, як творчий підхід, вміння абстрактно і методологічно висловлювати свої думки.

У тестуванні з'являється елемент випадковості, наприклад, студент може не відповісти на просте питання, проте надати відповідь на дуже складне, причиною чого може бути просте вгадування правильної відповіді. Це викривлює результати тесту і призводить до необхідності врахування вірогідності вгадування під час аналізу.

Отже, тестування як елемент модернізації вищої освіти безумовно заслуговує на увагу, заохочення і впровадження. Проте, загальний контроль, на наш погляд, має враховувати, що після тестування студент повинен готуватися і до усного спілкування з викладачем, який перевіряє не лише засвоєння окремих тем, а й всю систему знань і вміння застосовувати ці знання практиці.

Список використаних джерел:

1. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-p> (дата звернення: 02.05.2022).

2. Поглиблення відносин між ЄС та Україною. Що, чому і як? /За ред. Майкла Емерсона та Вероніки Мовчан. Центр європейських політичних досліджень, Брюссель. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Київ, 2018. С. 238.

3. ЗНО для бакалаврів – це ще й тест для університетів, де вони навчалися. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2506055-zno-dla-bakalavrivce-se-j-test-dla-universitetiv-de-voni-navcalisa.html> (дата звернення: 02.05.2017).